

**Aktivnost 1.3 «Prijedlog s preporukama proizašlim iz izvršene ocjene i studijskih posjeta»
u okviru CARDS Twinning projekta BA05 IB AG 01
- Radionica o dobrobiti životinja –
Sarajevo, 07.05 – 09.05.2008.godine**

Izveštaj o posjeti:

1. Rezime

U saradnji sa stručnjacima Ureda za veterinarstvo (SVO) Bosne i Hercegovine (BiH), tri veterinarska stručnjaka iz Njemačke izradila su nacrt zakona o dobrobiti životinja, kao i pravilnik o dobrobiti pasa. Sastanak radne grupe održao se od 07. do 09.05.2008. godine. Na sastanku je razgovarano o trenutnoj situaciji u BiH vezanoj za dobrobit životinja.

2. Ciljevi:

Ciljevi radne grupe bili su:

Izraditi nacrt zakona o dobrobiti životinja koji bi se, nakon izvršenog pregleda i izmjena od strane stručnjaka za ustavno pravo, mogao podnijeti parlamentu na glasanje.

Za izradu pravilnika, prioritet je dat pravilniku o dobrobiti pasa.

3. Trenutna situacija:

Trenutno u BiH nema zakona o dobrobiti životinja. Postoje određeni posebni uslovi propisani za vjersko klanje životinja.

4. Trenutni problemi u oblasti dobrobiti životinja u BiH

Trenutne probleme u oblasti dobrobiti životinja u BiH opisali su ukratko predstavnici SVO i učesnici sastanka:

- nepostojanje efikasnih propisa za prevoz životinja sprečava promet i transport životinja iz Evropske unije (EU) u BiH
- u BiH se još uvijek organizuju koride i borbe pasa, s tim da su koride zabranjene u Federaciji Bosne i Hercegovine
- psi lualice i napušteni psi hvataju se i vode na mjesta za uklanjanje otpada; ukoliko ih vlasnici ne preuzmu, nakon 72 sata pristupa se njihovom usmrćivanju. Način na koji se vrši usmrćivanje nije poznat
- trenutno ne postoje javna životinjska skloništa, vrlo malo ljudi se angažuje na pitanjima dobrobiti životinja, a saradnja između javnog i privatnog sektora ne postoji
- većina životinja kolje se u malim objektima, odnosno do pet životinja sedmično, a nema kontrole uslova njihovog smještaja, omamljivanja i klanja

- postoji samo nekoliko većih klaonica gdje je zastupljeno adekvatno omamljivanje
- mora se pretpostaviti da se većina životinja kolje bez omamljivanja
- klanje u vjerske svrhe regulisano je podzakonskim aktom, dopušteno je u klaonicama pod kontrolisanim uslovima
- odgovornost za provođenje odredbi o dobrobiti životinja nije jasna, pa se stoga većinom ne vrše redovne kontrole niti kontrole po pojedinačnim slučajevima
- osjetljivost po pitanju dobrobiti životinja kod stanovništva u BiH je niska

5. Relevantna legislativa EU

U tabeli 1. prikazano je kako je relevantna legislativa EU implementirana u nacrt zakona o dobrobiti životinja u BiH.

Navedene zakonske akte EU je FVO označio (referentni broj misije DG(SANCO) 7718/2008) kao glavnu legislativu Zajednice u području dobrobiti životinja.

Stupac «Njemačka legislativa» dodat je radi lakšeg poređenja.

Tabela 1.

Legislativa EU	Opis	Njemačka legislativa	Legislativa Bosne i Hercegovine
Direktiva Vijeća 98/58/EC	(zaštita životinja koje se drže radi uzgoja na farmi)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja), Čl. 9. (Odnosenje prema zdravlju životinja) Čl. 10. (Zahvati na životinjama, anestezija) Čl. 11. (Amputacija) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Komisije 2002/4/EC	(zaštita nesilica)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 10., tač. 10 (Zahvati na životinjama) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Vijeća 1999/74/EC	(zaštita nesilica)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)

Legislativa EU	Opis	Njemačka legislativa	Legislativa Bosne i Hercegovine
Uredba (EC) 2092/91	(zaštita nesilica)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Vijeća 2007/43	(zaštita brojlera)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Vijeća 91/629/EEC	(zaštita teladi)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Vijeća 91/630/EEC	(zaštita svinja)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Vijeća 2001/88	(Zaštita svinja)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Direktiva Vijeća 2001/93	(Zaštita svinja)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja koje se drže radi uzgoja na farmi	Čl. 5. (dužnosti čuvara životinja) Čl. 35., st. 1. (Akt o domaćim životinjama)
Uredba (EC) 1/2005	(dobrobit životinja tokom prevoza)	Uredba (EC) 1/2005	Čl. 16. (prevoz životinja) Čl. 35., st. 4. (akt o prevozu)
Uredba (EC) 1255/1997	(kontrolne tačke)	Uredba (EC) 1255/1997	Čl. 16. (prevoz životinja) Čl. 35., st. 4. (akt o prevozu)
Direktiva Vijeća 93/119/EC	(zaštita životinja prilikom klanja ili usmrćivanja)	Njemački zakon o dobrobiti životinja; Pravilnik o zaštiti životinja prilikom klanja	Čl. 15. (omamljivanje i klanje) Čl. 35., st. 3. (akt o klanju)
Direktiva Vijeća 609/86	(zaštita laboratorijskih životinja)	Njemački zakon o dobrobiti životinja	Čl. 26. – 20. (eksperimenti na životinjama) Čl. 35., st. 8. – 10. (akti o laboratorijskim životinjama)

6. Rezultati

Nacrt Zakona o dobrobiti životinja

U konsultacijama sa veterinarima iz SVO-a, odlučeno je da postojeći nacrt zakona o dobrobiti životinja u BiH posluži kao osnova za pisanje novog zakona. Osnovni zadatak bio je da se osigura stvarni okvir koji se onda može dopuniti podzakonskim aktima. Njemački i austrijski zakoni o dobrobiti životinja služili su kao pomoć pri izradi.

Novi nacrt sastoji se od 15 poglavlja po sljedećim temama (čitav tekst nacrta priložen je u Prilogu 1)

- I Opšte odredbe
- II Zaštita životinja prilikom držanja i uzgoja
- III Zaštita životinja prilikom vršenja zdravstvene zaštite i zootehničkih zahvata
- IV Usmrćivanje životinja
- V Zaštita životinja prilikom klanja
- VI Zaštita životinja u prevozu
- VII Zaštita divljih životinja
- VIII Zaštita životinja u zoološkim vrtovima, cirkusima i na izložbama
- IX Zaštita izgubljenih ili napuštenih životinja
- X Zaštita laboratorijskih životinja i životinja za druga naučna istraživanja
- XI Stručno vijeće za zaštitu životinja
- XII Nadzor
- XIII Odgovornosti organa vlasti
- XIV Kaznene odredbe
- XV Prelazne i završne odredbe

Nacrt Pravilnika o psima

Nacrt sadrži članove sa (čitav tekst nacrta priložen je u Prilogu 2):

- Uslovima za čuvanje
- Uslovima za profesionalni uzgoj
- Uslovima za čuvanje pasa na otvorenom
- Uslovima za čuvanje u boksovima
- Uslovima za čuvanje pasa na lancu
- Ishrana i njega
- Prekršaji

7. Preporuke

- BiH je članica Vijeća Evrope. Potrebno je jasno utvrditi da li su preporuke Evropske konvencije za zaštitu životinja prihvaćene i ugrađene u legislativu. Ako nisu, onda bi se dokumenti
 - o Zaštita životinja koje se drže radi uzgoja na farmi
 - o Zaštita kućnih ljubimaca
 - o Zaštita životinja namijenjenih za klanje
 - o Zaštita životinja prilikom prevoza
 - o Zaštita životinja koje služe za eksperimente

mogli koristiti dok zakon o dobrobiti životinja u BiH i povezani podzakonski akti ne stupe na snagu.

- Povećati efikasnost provedbe dobrobiti životinja (i zakona). Neophodno je uspostaviti jasan ustroj mjerodavnih organa
- Potrebno je uspostaviti osnovnu i naprednu obuku za službene veterinare.
- Aktivnosti javnog i privatnog sektora trebaju se provoditi zajednički, na primjer putem radionica ili povezivanja
- Kako bi se razvila odnosno povećala osjetljivost na pitanja zaštite životinja, od koristi bi mogle biti niže navedene mjere:
 - o Uvrštavanje dobrobiti životinja u školsku nastavu
 - o Informisanje čuvara životinja preko medija
 - o Informisanje čuvara životinja prezentacijama stručnjaka

8. Zaključak

Radna grupa podnosi nacrt zakona o dobrobiti životinja u BiH. Ukoliko se on usvoji u parlamentu, nadležni organi u BiH imaće zadatak da novi zakon implementiraju na više nivoa.

Dr. Sylvia Heesen
Oblasni ured za veterinarstvo, Kreis Kleve
Službeni veterinar

Dr. Heinz-Walter Leßmann
Oblasni ured za veterinarstvo, Coppenburg
Službeni veterinar

Dr. Michael Marahrens
Zavod za dobrobit i uzgoj životinja
Federalni istraživački institut za zdravlje životinja, Celle
Veterinar – naučni saradnik

Prilog 1:

U skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, član IV, 4.a), na sjednici Doma naroda održanoj dana _____ i na sjednici Predstavničkog doma održanoj dana _____, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine donijela je sljedeći

ZAKON O ZAŠTITI I DOBROBITI ŽIVOTINJA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Predmet

Ovim Zakonom uređuje se odgovornost ljudi za zaštitu i dobrobit životinja, naročito zaštitu od mučenja i nelagode prilikom prevoza, čuvanja, smještaja i hranjenja, zaštitu prilikom usmrćivanja ili klanja, zaštitu divljih životinja, postupanje sa životinjama lualicama, kućnim ljubimcima i laboratorijskim životinjama, uspostavljanje etičkog komiteta i stručnog vijeća, kao i praćenje primjene ovog zakona i kaznenih mjera protiv prekršitelja odredbi ovog zakona.

Odredbe ovog Zakona odnose se na sve životinje koje imaju osjećaj boli i razvijen nervni sistem koji registruje osjećanja koja mogu dovesti do boli.

Odredbe ovog Zakona primjenjuju se i na druge organizme za koje se ne može sa sigurnošću utvrditi da li imaju karakteristike životinja.

Član 2.

Značenje termina

Značenje termina koji se koriste u ovom Zakone je sljedeće:

- 1) analgezija je postupak kojim se smanjuje ili isključuje osjećaj boli kod životinja bez dovođenja u nesvjesno stanje,
- 2) anestezija je postupak kojim se isključuje svijest i osjetljivost kod životinja,
- 3) eutanazija je usmrćivanje sredstvima posebne namjene, uz minimalnu *bol i patnju*, ovisno o vrsti,
- 4) higijenska služba je služba za prikupljanje izgubljenih i napuštenih životinja, koju osniva pravno lice u skladu sa odredbama ovog Zakona, (*Umsetzung nicht geklärt!*)
- 5) čuvar životinje je pravno ili fizičko lice koje je vlasnik životinje, ili bilo koja druga osoba koja, bilo trajno ili privremeno,
 - a) drži životinju u svom posjedu,
 - b) odgovorna je ili zadužena za životinju, ili
 - c) odgovorna je ili se stara i ima kontrolu nad djetetom mlađim od 16 godina koje je vlasnik životinje ili je drži u svom posjedu.

Ovom odredbom podrazumijevaju se i sva pravna ili fizička lica koja se bave uzgojem, zaštitom, korištenjem, upravljanjem, dresurom, prevozom ili prodajom životinja,

- 6) izgubljena životinja je životinja koja je napustila čuvara bez njegove volje i on je traži,

- 7) korisnik lovišta je organizacija koja upravlja lovištem,
- 8) kućni ljubimci su psi, domaće mačke, domaće ptice, mali glodari, terarijumske, akvarijumske i druge životinje, koje se drže ili uzgajaju radi društva, rekreacije, zaštite ili pomoći,
- 9) organ nadležan za provedbu ovog Zakona je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (u nastavku: nadležno Ministarstvo),
- 10) nadležni ministar je Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa,
- 11) napuštena životinja je životinja koju je čuvar svjesno napustio,
- 12) eksperiment je svako korištenje životinje u eksperimentalne ili druge naučne svrhe koje može izazvati bol, patnju, nelagodu ili trajnu povredu životinji, a što uključuje svaku radnju čija je namjera ili koja može dovesti do rođenja životinje u takvim uslovima, ali isključuje najmanje bolne metode prihvaćene u modernoj praksi (odnosno «humane» metode) usmrćivanja ili označavanja životinje; eksperiment počinje od trenutka kada je životinja pripremljena za korištenje a završava se kada prestaje potreba za posmatranjem u okviru predmetnog eksperimenta; eliminacija boli, patnje, nelagode ili trajne povrede uspješnom upotrebom anestezije ili analgezije odnosno drugih metoda ne isključuje predmetnu životinju iz obuhvata ove definicije. Iz obuhvata definicije isključene su ne-eksperimentalne, poljoprivredne i kliničko-veterinarske prakse.
- 13) omamljivanje je bilo koji proces koji, kada se primjeni na životinji, uzrokuje trenutni gubitak svijesti i osjetljivosti koji traje do smrti
- 13a) *omamljivanje/usmrćivanje* je bilo koji proces koji, kada se primjeni na životinji, uzrokuje trenutni gubitak svijesti i osjetljivosti bez mogućnosti oporavka
- 14) prevoznik je pravno ili fizičko lice koje vrši prevoz živih životinja,
- 15) životinjska skloništa su objekti u kojima se smještaju pronađene (napuštene i izgubljene) životinje radi dalje brige i eventualnog udomljavanja,
- 16) veterinar je doktor veterinarske medicine ili diplomirani veterinar sa dozvolom za vršenje veterinarske djelatnosti,
- 17) veterinarski pomoćnik je fizičko lice koje vrši veterinarsku djelatnost pod nadzorom veterinara; (veterinarski tehničar je fizičko lice koje vrši tehničke radnje u okviru veterinarske medicine u skladu sa Zakonom o veterinarstvu u BiH) primjedba: u ZOVBiH koriste se oba termina, član 3. i član 10.),
- 18) domaće životinje su stoka odnosno životinje koje se čuvaju ili uzgajaju radi proizvodnje hrane, vune, kože, krzna ili u druge ekonomske svrhe.
- 19) zoološke životinje su životinje koje žive slobodne i koje se smještaju u trajne objekte najmanje sedam dana sedmično, izuzimajući cirkuse i prodavnice kućnih ljubimaca.

Član 3.

Zabrana okrutnosti prema životinjama

Zabranjeno je nanositi bol, patnju ili povredu životinji ili je ubiti.

II ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRILIKOM DRŽANJA I UZGOJA

Član 4.

Zaštita životinja koje se čuvaju

Zabranjeno je:

- 1) prisiljavati životinje na rad i napore koje one, zbog svog uzrasta ili stanja, ne mogu podnijeti ili koji nadilaze njihovu snagu,
- 2) napuštati kućne ljubimce i druge životinje koje se čuvaju,
- 3) uzgojenu ili othranjenu divlju životinju izložiti slobodnoj prirodi ili je ondje naseliti, ako nije pripremljena za preživljavanje u prirodnom staništu,
- 4) nanositi bol, patnju ili ozljedu životinjama prilikom dresure,
- 5) nanositi bol, patnju, ozljedu ili ubijati životinje prilikom snimanja filmova, reklama, javnih programa ili sličnih namjena,
- 6) provjeravati oštrinu životinje na drugoj životinji, huškati jednu životinju na drugu ili priređivati borbe životinja,
- 7) huškati životinje na ljude, osim prilikom dresure pasa Ministarstva unutrašnjih poslova i vojske,
- 8) uzgajati životinje koje će, bilo direktno one ili njihovi potomci, patiti od teških bolova, patnje, povrede (nehumane uzgajivačke prakse); uvoziti, kupovati ili prometovati takvim životinjama koje nose karakteristike proizašle iz nehumanih uzgajivačkih praksi
- 9) hraniti životinje drugim živim životinjama, s izuzetkom životinja koje ne jedu drugačiju hranu,
- 10) upotrebljavati žive kičmenjake kao mamce u lovu,
- 11) onemogućavati kretanje životinjama na način da im se nanosi bol, patnje ili ozljeda,
- 12) koristiti bolesne, povrijeđene ili onesposobljene životinje u zajedničkom radu ili za jahanje,
- 13) pospješivati rast životinja dodavanjem hormona rasta njihovoj hrani,
- 14) odstranjivati glasnice peradi ili pasa,
- 15) potkivati papkare na način koji izaziva bol,
- 16) odstranjivati pandže kod mački,
- 17) seksualno zloupotrebljavati životinje,
- 18) jesti kućne ljubimce,
- 19) ispitivati municiju na životinjama,
- 20) nasilno hraniti životinju, osim iz osnovnih zdravstvenih razloga,
- 21) davati životinji hranu koja kod životinje uzrokuje tešku bol, patnju ili povrede,
- 22) tokom dresure ili drugih sportskih događaja ili priredbi koristiti mjere na životinjama koje mogu izazvati bol, patnju ili povrede, ili koje na bilo koji način utiču na sposobnosti životinje, kao i davati životinjama supstance za doping

Član 5.

Dužnosti čuvara životinja

Čuvari životinja moraju imati sve neophodno znanje te, ovisno o pasmini, uzrastu i fiziološkim potrebama životinje, imaju sljedeće obaveze:

- 1) da hrane i napajaju životinju u skladu s njenim fiziološkim potrebama,
- 2) da gaje životinju i daju joj zdravstvenu zaštitu,
- 3) da osiguraju da životinja ima dovoljno prostora i adekvatne uslove za kretanje ukoliko je privezana ili zatvorena,
- 4) da životinjama koje se drže u zatvorenim objektima osiguraju dovoljno svjetlosti, topline, vlage, svježeg zraka i higijene,
- 5) ukoliko se životinje drže u zatvorenim objektima, da osiguraju sistem praćenja koji omogućava pravovremeno djelovanje u slučaju nepredviđenih događaja ili nesreća.
- 6) Ured će izdati detaljne zootehničke uslove kao i uslove u vezi sa stručnim (obukom) osposobljavanjem čuvara životinja.

Član 6.

Zaštita kućnih ljubimaca

Kućnim ljubimaca pružaju se svi uslovi za život u skladu sa njihovim potrebama.

Životinje zaštićene Zakonom o zaštiti prirode (Službeni glasnik RS, 50/02 i Službene novine FBiH, 33/03), divlje životinje i pasmine koje predstavljaju opasnost za živote ljudi ne mogu se držati kao kućni ljubimci, što se propisuje posebnim propisom.

Spisak životinja navedenih u drugom stavu ovog člana sačinjava nadležni ministar, uz suglasnost organa nadležnih za zaštitu prirodne sredine u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine.

Spisak iz stava 4 ovog člana objavljuje se najmanje jednom godišnje u Službenom glasniku BiH.

Član 7.

Prijavljivanje kućnih ljubimaca

Čuvari mačaka i pasa dužni su svoje mačke i pse prijaviti veterinarskoj organizaciji u roku od sedam dana nakon sticanja vlasništva.

U svrhu identifikacije, **sve životinje trebaju biti označene** mikročipom. Mikročipovi se ne mogu uklanjati osim ako to nije potrebno iz medicinskih razloga.

Član 8.

Prodaja životinja

Životinje se ne mogu prodavati osobama mladim od 16 godina bez prisustva i saglasnosti njihovih roditelja/staratelja.

Detaljne odredbe o zaštiti i dobrobiti kućnih ljubimaca i kućnih životinja, uključujući odredbe u vezi sa sredstvima identifikacije, sačinice Ministarstvo na prijedlog Ureda.

III. ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRILIKOM VRŠENJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I ZOOTEHNIČKIH ZAHVATA

Član 9.

Odnosenje prema zdravlju životinja

Obaveza je i dužnost čuvara životinja da traže veterinarsku pomoć ukoliko su životinje povrijeđene ili bolesne, kao i prilikom poroda ili drugog stanja koje zahtijeva medicinsku pomoć.

Veterinari su dužni da pruže hitnu medicinsku pomoć.

Član 10.

Primjena anestezije

- (1) Svi operacijski i zootehnički zahvati na životinjama provode se primjenom anestezije, a vrši ih doktor veterinarske medicine. Ukoliko se bol ne može eliminisati lokalnom anestezijom, primjenjuje se opšta anestezija. Zahvati koji nanose bol a izvode se bez anestezije smatraju se mučenjem životinja i prema njima će se poduzeti mjere propisane članom 36. i 37. ovog Zakona.
- (2) Anestezija se ne primjenjuje:
 1. gdje je prisutna opasnost od uginuća, gušenja, iskrvarenja, i sl.,
 2. gdje bol uzrokovana anestezijom nadilazi bol koju će uzrokovati zahvat na životinji odnosno ako se uporedivi postupci nad ljudima vrše bez anestezije
 3. za označavanje svinja, ovaca, koza i zečeva tetoviranjem uha, za označavanje drugih sisara tokom prve dvije sedmice života tetoviranjem uha ili buta, kao i označavanje domaćih životinja, uključujući konje, pomoću ušnih markica, krilnih markica, ubrizganih mikročipova, s izuzetkom peradi, te pomoću naljepnica u slučaju svinja i žigosanja butina u slučaju konja
 4. za dijagnostičke postupke;
- (3) Pored toga, anestezija nije potrebna:
 1. za odstranjivanje ili sprečavanje rasta rogova kod stoke mlađe od šest mjeseci,
 2. za skraćivanje repa jagnjadi mlađoj od osam dana pomoću savitljivih prstenova,
 3. za skraćivanje repa prasadi mlađoj od četiri dana, kao i jagnjadi mlađoj od osam dana,
 4. za skraćivanje zuba prasadi mlađe od osam dana ukoliko je to nužno da bi se zaštitila majka životinje odnosno braća i sestre,
 5. za odstranjivanje zgloba zadnjeg prsta piladi koja je namijenjena da služi kao pijetlovi za uzgoj, i to tokom prvog dana života,
 6. za skraćivanje kljunova peradi u intenzivnom uzgoju, i to kod piladi mlađe od 10 dana.
 7. za hiruršku kastraciju prasadi prije sedmog dana života

Član 11.

Amputacija

Zabranjena je djelomična ili potpuna amputacija dijelova životinjskog tijela, osim:

- 1) ako za pojedine operativne zahvate postoji veterinarsko-medicinska indikacija;
- 2) ako je jalovljenje neophodno radi sprečavanja neželjene gravidnosti;
- 3) skraćivanja repa, osim ako se zahvat ne poduzima zbog jasne medicinske koristi za životinju;
- 4) u slučajevima iz člana 10., stav 3.;
- 5) za eksperimente na životinjama koji se vrše u naučne svrhe u skladu sa ovim Zakonom.

IV USMRĆIVANJE ŽIVOTINJA

Član 12.

Usmrćivanje

Kičmenjaci se mogu usmrćivati samo pod uticajem anestetika ili bezbolno u slučajevima gdje je takvo rješenje razumno u datim okolnostima. U slučajevima gdje je odobreno usmrćivanje kičmenjaka bez anestetika, bilo u toku lova ili na osnovu drugih odredbi, odnosno kao dio odobrene kampanje kontrole štetočina, usmrćivanje se može vršiti samo ako ne izaziva više boli nego što je neizbježno. Kičmenjaka mogu usmrćiti samo osobe sa potrebnim znanjem i vještinama.

Član 13.

Eutanazija

Eutanazija je dopuštena u sljedećim slučajevima:

- 1) ako proces liječenja traje predugo i uzrokuje patnju, i ako je ishod neizvjestan;
- 2) ako je životinja vrlo stara i njene vitalne funkcije otkazuju;
- 3) ako životinja pati od smrtonosne odnosno prenosive bolesti, a naročito ako predstavlja opasnost za ljude;
- 4) ako je životinja opasna po okolinu;
- 5) ako je životinja u agoniji;
- 6) ako je eutanazija neophodna radi očuvanja prirodne ravnoteže u lovištu, u skladu sa Zakonom o lovstvu;
- 7) ako predstavlja dio aktivnosti kontrole štetočina, i ako ne postoji drugi način da se kontrola izvrši.

U slučajevima opisanim u prvom stavu ovog člana, tačka 1. i 2., odluku o eutanaziji donosi čuvar životinje na preporuku veterinara, a u slučajevima iz tačke 3., 4. i 5., odluku donosi veterinar.

Član 14.

Postupak eutanazije

- (1) Eutanazija se mora izvršiti bez izazivanja boli ili patnje koji su mogu izbjeći, a vrši je osposobljeno stručno lice, doktor veterinarske medicine. Eutanazija se vrši na način koji osigurava trenutnu smrt životinje.
- (2) Kontrolu štetočina (trovanje pacova) mogu vršiti registrovane i osposobljene stručne veterinarske organizacije, i to na način da životinji izazovu što manje boli i patnje.
- (3) Usmrćivanje životinja u suprotnosti sa ovim članom smatra se mučenjem životinja i prema njemu će se poduzeti mjere propisane članom 36. i 37. ovog Zakona.

V ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRILIKOM KLANJA

Član 15.

Omamljivanje i klanje

Životinje se mogu klati pod uslovom da su prije iskrvarenja bile omamljene, osim ako se radi o posebnim postupcima propisanim vjerskim običajima, ili ako je životinja u agoniji. .

Omamljivanje se vrši na stručan način:

- 1) mehanički,
- 2) električno, ili
- 3) plinom.

Omamljivanje moraju vršiti osobe obučene i licencirane od strane državne veterinarske uprave/ureda/ministarstva i ne smije se vršiti sredstvima koja životinji mogu nanijeti nepotrebnu bol.

VI ZAŠTITA ŽIVOTINJA U PREVOZU

Član 16.

Prevoz životinja

Za prevoz životinja, uključujući utovar i istovar, potrebno je životinjama osigurati adekvatan prostor uz dostatnu ventilaciju, zaštitu od nepovoljnih vremenskih uslova i dovoljno hrane i vode. Za prevoz vodenih životinja, količina vode na raspolaganju mora biti dovoljna za broj životinja koje se prevoze, treba izbjegavati povećanje temperature i smanjenje sadržaja kisika u vodi, a životinje se ne smiju hraniti.

VII ZAŠTITA DIVLJIH ŽIVOTINJA

Član 17.

Divlje životinje

Zabranjuju se radnje kojima se divlje životinje u njihovim prirodnim staništima, kao populacija ili jedinke, izlažu mučenju ili se onemogućavaju u zadovoljavanju fizioloških potreba (hranjenja, napajanja, razmnožavanja), a navedene radnje uključuju:

- 1) onemogućavanje pristupa vodi ograđivanjem, onečišćenjem, tjeranjem i slično,
- 2) uništavanje cijelog staništa ili njegovih dijelova bitnih za opstanak neke vrste,
- 3) unošenje stranih životinjskih vrsta u stanište,
- 4) hvatanje životinja ili usmrćivanje životinja na način koji uzrokuje patnju,
- 5) drugi zahvati sa štetnim posljedicama.

Član 18.

Prirodna staništa

Korisnici lovišta dužni su osigurati:

- 1) sve potrebne uslove za biološki opstanak prirodne populacije u sklopu ekološke ravnoteže,
- 2) saniranje eventualno zatečenih ili novonastalih poremećaja u staništu,
- 3) veterinarsko-zdravstvenu zaštitu.

Član 19.

Lov

Posebnim propisima koje donosi nadležno ministarstvo (okoliša) propisaće se broj životinja i načini lova, vrste koje se mogu loviti, kao i ostale aktivnosti bitne za zaštitu i dobrobit divljih životinjskih vrsta.

Član 20.

Uzgoj divljih životinja

Zabranjeno je uzgajati divlje životinje, osim:

- 1) kada se uzgoj vrši u zoološkom vrtu,
- 2) kada se uzgoj vrši radi zaštite neke vrste.

VIII ZAŠTITA ŽIVOTINJA U ZOOLOŠKIM VRTOVIMA, CIRKUSIMA I NA IZLOŽBAMA

Član 21.

Dužnosti vlasnika zooloških vrtova i cirkusa

Čuvari životinja u zoološkim vrtovima, cirkusima i na izložbama moraju, uz poštivanje ovoga Zakona, osigurati i sljedeće:

- 1) objekte za smještaj koji prostorom i opremom zadovoljavaju potrebe svake životinjske vrste, te koji uz zatvoreni prostor imaju i otvoreni prostor za kretanje životinja,
- 2) primjerenu hranu i vodu u potrebnim dnevnim količinama,
- 3) potrebnu veterinarsku zaštitu i liječenje,
- 4) humani odnos svih djelatnika prema svim životinjama,
- 5) zaštitu životinja od posjetilaca,
- 6) zaštitu posjetilaca od životinja.

Član 22.

Zoološki vrt

Zoološki vrt može se osnovati ako su pored opštih uslova ispunjeni i uslovi iz člana 21. ovog Zakona.

Odobrenje za osnivanje zoološkog vrta izdaju mjerodavni entitetski organi ili mjerodavni organ Brčko Distrikta.

Cirkuske priredbe sa životinjama i izložbe životinja mogu se održavati na osnovu dozvola za održavanje priredbi i izložbi koje izdaju nadležni organi na nivou entiteta (i Brčko Distrikta), na osnovu zahtjeva i priložene dokumentacije o porijeklu i zdravstvenom stanju životinja.

Uslove za osnivanje i rad zoološkog vrta te uslove za održavanje cirkuskih priredbi sa životinjama i izložbi životinja propisuje Ured.

Član 23.

Vezanje životinja

Zabranjeno je organizovati nastupe sa posebno sputanim životinjama (npr. «mečkama koje igraju») i sa životinjama sa fizičkim onesposobljenjima.

IX ZAŠTITA IZGUBLJENIH ILI NAPUŠTENIH ŽIVOTINJA

Član 24.

Izgubljene i napuštene životinje

Izgubljenim i napuštenim životinjama pruža se adekvatan smještaj i veterinarsko-zdravstvena zaštita.

Pronalazač napuštene ili izgubljene životinje dužan je obavijestiti mjerodavni organ.

Ako je životinja bolesna ili povrijeđena te se ne može liječiti, takvu životinju treba usmrtniti na način kojim će se na najmanju mjeru svesti bol, patnju i nelagodu (eutanazija).

Zabranjeno je napuštene ili izgubljene životinje koristiti u eksperimentima.

Član 25.

Životinjska skloništa

- (1) Vlasnici životinjskih skloništa imaju obavezu da:
 1. životinjama pruže dovoljne količine hrane i vode,
 2. životinjama osiguraju veterinarsko-zdravstvenu zaštitu,
 3. za svaku životinju osiguraju dovoljan prostor,
 4. vode evidenciju za svaku životinju primljenu u sklonište,
 5. vode evidenciju za svaku životinju smještenu u novi dom.
- (2) Čuvar životinja ima pravo potraživati životinju koja je nađena i smještena u sklonište u roku od osam dana od smještanja, u suprotnom životinja može biti smještena kod druge zainteresovane osobe.
- (3) Osoba koja usvoji pronađenu životinju dužna je potpisati izjavu o preuzimanju životinje na staranje.
- (4) Za osnivanje skloništa odobrenje izdaju mjerodavni organ kantona, grada ili opštine u skladu sa uslovima propisanim od strane Ministarstva na prijedlog Ureda za veterinarstvo BiH.

X ZAŠTITA LABORATORIJSKIH ŽIVOTINJA I ŽIVOTINJA ZA DRUGA NAUČNA ISTRAŽIVANJA

Član 26.

Eksperimenti na životinjama

- (1) Eksperimente na životinjama mogu obavljati samo pravna lica registrovana za tu vrstu djelatnosti koja imaju valjanu dozvolu izdatu od strane nadležnog ministarstva.
- (2) Eksperimenti na životinjama u skladu sa stavom 1. ovog člana mogu se dozvoliti samo ako se očekivana bol, patnja ili ozljeda životinja može etički opravdati očekivanim rezultatima koji su od značaja za ljude ili životinje odnosno koji imaju naučni značaj.
- (3) Odluku o uslovima koje moraju ispuniti pravna lica koja vrše eksperimente na životinjama donosi nadležno ministarstvo.
- (4) Dozvola za vršenje eksperimenata na živim životinjama izdaje se ukoliko:
 1. nije moguće dobiti ćelije ili tkiva za eksperiment,
 2. raspoloživa tehnologija ne ispunjava zahtjeve istraživanja.

Član 27.

Pravna lica registrovana za vršenje istraživanja

- (1) Eksperimente na životinjama mogu vršiti visokoškolske i naučnoistraživačke ustanove te stručna pravna lica koja su registrovana za vršenje eksperimenata na životinjama, pod uslovom da ispunjavaju odredbe člana 26. ovog Zakona.

- (2) Pravno lice koje vrši eksperimente na životinjama treba imati zaposlenu stručnu osobu za zaštitu životinja koja ima neophodno znanje iz ove oblasti. Ova stručna osoba nadležna je za pripremu obrazloženja potrebe za vršenje eksperimenata na životinjama i odgovorna je za sam proces.
- (3) Eksperimente na životinjama mogu vršiti samo veterinari. Osobe koje vrše eksperimente ili u njima učestvuju, kao i osobe koje se brinu o životinjama koje se koriste za eksperimente, a što uključuje dužnosti nadzora, trebaju imati odgovarajuće kvalifikacije i biti obučene na odgovarajući način. Osobe koje vrše ili nadziru provođenje eksperimenata trebaju imati obrazovanje u naučnoj disciplini bitnoj za eksperimentalni rad koji se vrši i trebaju biti u stanju rukovati i brinuti se o laboratorijskim životinjama; pored toga, navedene osobe trebaju dokazati mjerodavnom organu da imaju potrebne kvalifikacije za vršenje predmetnih zadataka.

Član 28.

Eksperimenti za nastavne svrhe

Eksperimenti na životinjama za nastavne svrhe dozvoljeni su samo ako se zadovoljavajući rezultati ne mogu postići drugim nastavnim pomagalicama (npr. slikama, modelima, preparatima, kompjuterskim programima, kliničkim posmatranjem).

Član 29.

Etički komitet

- (1) Etički komitet formira nadležni ministar, u saradnji sa ministrom okoliša i ministrom obrazovanja i nauke, a čini ga 7 članova, uključujući predstavnike prirodne, medicinske i veterinarskih nauke i umjetnosti, te predstavnici nevladinih organizacija čiji je osnovni cilj rada zaštita životinja.
- (2) Etički komitet daje savjete o etičkim pitanjima i pitanjima dobrobiti životinja korištenim za eksperimente.
- (3) Osobe na koje se odnosi pitanje koje se raspravlja nemaju pravo učestvovati sa pravom glasa na sjednicama Etičkog komiteta.
- (4) Zabranjeno je vršenje eksperimenata i testova na životinjama bez dobijenog pozitivnog mišljenja etičkog komiteta.
- (5) Detaljne odredbe o zaštiti i dobrobiti laboratorijskih životinja, eksperimentima, evidenciji, uspostavljanju etičkog komiteta i slično donosi nadležno ministarstvo na prijedlog Ureda za veterinarstvo BiH.

XI STRUČNO VIJEĆE ZA ZAŠTITU ŽIVOTINJA

Član 30.

Stručno vijeće

- (1) Stručno vijeće za zaštitu životinja sastoji se od priznatih stručnjaka iz oblasti veterinarske medicine, medicine, biologije, farmakologije i drugih sličnih profesija, koji su aktivni u oblasti zaštite i dobrobiti životinja.

- (2) Stručno vijeće je savjetodavno tijelo koje daje mišljenja i prijedloge o pitanjima vezanim za zdravlje i zaštitu životinja.
- (3) Aktivnosti stručnog vijeća su:
 1. ocjena situacije u oblasti zaštite i dobrobiti životinja,
 2. razvoj strategije za zaštitu i dobrobit životinja,
 3. praćenje i ocjena provođenja ovog Zakona,
 4. davanje savjeta o zaštiti i dobrobiti životinja,
 5. davanje mišljenja i izrada nacrt propisa o zaštiti i zdravlju životinja.
- (4) Broj članova stručnog vijeća utvrđuje i članove imenuje nadležni ministar na prijedlog Ureda za veterinarstvo. Rad stručnog vijeća regulisan je njegovim pravilnikom. Članovi imaju pravo na naknadu za svoj rad. Aktivnosti stručnog vijeća finansiraju se iz budžeta nadležnog ministarstva.

XII NADZOR

Član 31.

Nadzor nad provedbom zakona

Provedbu ovog zakona i podzakonskih akata vrši Ured za veterinarstvo BiH, nadležna tijela na nivou entiteta i Brčko Distrikta, preko veterinarskih inspektora.

Član 32.

Prava službenih veterinarara

Provedbu Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja nadzire mjerodavni organ. U svrhu inspekcijskog nadzora izvršenog u skladu sa pravima i obavezama propisanim ovim Zakonom i podzakonskim aktima, službeni veterinari imaju pravo:

- 1) na neometan pristup svim prostorijama u kojima su životinje smještene ili se koriste, u slučaju sumnje da se sa životinjama postupa na način suprotan odredbama ovog Zakona
- 2) da vrše redovan inspekcijski nadzor svih prostorija u kojima su životinje smještene ili se koriste, sajmovima, priredbama, društvima koja se bave prometom i prevozom životinjama i slično.

Član 33.

Obaveze i mjere koje poduzima službeni veterinar

Mjerodavni organ izdaje potrebna naređena za otklanjanje utvrđenih prekršaja i sprečavanje budućih prekršaja. Mjerodavni organ naročito može:

1. narediti mjere neophodne za ispunjavanja uslova iz člana 5. u pojedinačnim slučajevima.
2. trajno ili privremeno oduzeti životinju čuvaru u slučaju povrede odredbi ovog Zakona

3. narediti eutanaziranje ili klanje životinje ako postoje opravdani veterinarsko-zdravstveni razlozi za takvu mjeru,
4. narediti istovar i odmaranje životinja u slučaju pretovara ili dužih ruta prevoza.
5. zabraniti operativne ili druge zahvate nad životinjama nad kojima nije izvršena analgezija ili anestezija,
6. zabraniti rad životinjskog skloništa ukoliko ne ispunjava uslove propisane ovim Zakonom i drugim propisima.
7. zabraniti vršenje eksperimenata sa životinjama bez odobrenja.

Član 34.

Pomoć policije i carinske službe

Ukoliko predstavnici policije ili carinske službe, u toku vršenja svojih dužnosti, utvrde povredu odredbi ovog Zakona ili drugih propisa, dužni su o tome obavijestiti najbližeg veterinarskog inspektora.

XIII ODGOVORNOSTI DRŽAVNIH ORGANA

Član 35.

Donošenje podzakonskih akata

Na prijedlog Ureda za veterinarstvo BiH, nadležno ministarstvo donosi sljedeće podzakonske akte:

- 1) Odluka o zaštiti stoke i uslovima koje moraju ispunjavati objekti za čuvanje stoke,
- 2) Odluka o zaštiti kućnih ljubimaca,
- 3) Odluka o zaštiti životinja prilikom klanja,
- 4) Odluka o zaštiti životinja prilikom prevoza,
- 5) Odluka o uslovima za čuvanje životinja u zoološkim vrtovima, cirkusima i prodavnicama životinja,
- 6) Odluka o otvaranju i uslovima koje moraju ispunjavati životinjska skloništa,
- 7) Odluka o otvaranju i uslovima koje moraju ispunjavati higijenske službe,
- 8) Odluka o uslovima koje moraju ispunjavati organizacije koje provode eksperimente nad životinjama,
- 9) Odluka o zaštiti laboratorijskih životinja,
- 10) Odluka o formiranju Etičkog komiteta i Stručnog vijeća za zaštitu i dobrobit životinja.

XIV KAZNENE ODREDBE

Član 36.

Prekršaji čuvara životinja

Novčanom kaznom u iznosu od 30,00 do 10.000,00 KM kazniće se čuvar životinja ako počini sljedeće prekršaje:

- 1) vrši radnje opisane u članu 4. ovog Zakona,
- 2) ne ispunjava obaveze propisane članom 5. ovog Zakona,
- 3) vrši radnje u suprotnosti sa članom 6. ovog Zakona,
- 4) čuva divlje životinje kao kućne ljubimce (član 7. ovog Zakona),
- 5) čuva neprijavljene kućne ljubimce (član 8. ovog Zakona),
- 6) vodi pse bez brnjice na javnim mjestima (član 9. ovog Zakona),
- 7) krši član 11. ovog Zakona,
- 8) dopušta operativne i zootehničke zahvate bez anestezije (član 12. ovog Zakona),
- 9) dopušta amputaciju (stav 1. člana 13. ovog Zakona),
- 10) usmrćuje životinje u suprotnosti sa stavom 1. i 2. člana 14. ovog Zakona,
- 11) krši član 27. ovog Zakona,
- 12) sputava životinje (član 29. ovog Zakona),
- 13) krši član 37. ovog Zakona,
- 14) ometa u radu veterinarske inspektore koje vrše inspekcijски nadzor u skladu sa stavom 1., 2., 3. i 4. člana 43. ovog Zakona.

Član 37.

Prekršaji pravnih i fizičkih lica

Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 do 200.000,00 KM kazniće se pravno lice ako počini sljedeće prekršaje:

- 1) vrši radnje opisane u članu 4. ovog Zakona,
- 2) vrši radnje u suprotnosti sa članom 6. ovog Zakona,
- 3) ne vodi evidenciju za svaku pojedinu životinju (član 8. ovog Zakona);
- 4) prodaje kućne ljubimce u suprotnosti sa članom 10. ovog Zakona,
- 5) ne pruži hitnu veterinarsku pomoć (stav 2. člana 11. ovog Člana);
- 6) vrši operativne i zootehničke zahvate bez anestezije (stav 1. člana 12. ovog Zakona),
- 7) usmrćuje životinje u suprotnosti sa stavom 1., tačka 3., 4. i 7. člana 14 i članom 15. ovog Zakona,
- 8) kolje životinje u suprotnosti sa članom 16. ovog Zakona,
- 9) postupa sa životinjama namijenjenim za klanje u suprotnosti sa članom 17. ovog Zakona,
- 10) postupa sa životinjama u prevozu u suprotnosti sa članom 19. i 20. ovog Zakona,
- 11) ne ispunjava obaveze prevoznika propisane članom 21. ovog Zakona,

- 12) koristi uređaje za usmjeravanje životinja koji nanose bol (član 22. ovog Zakona),
- 13) postupa sa divljim životinjama u suprotnosti sa članom 23. ovog Zakona,
- 14) uzgaja divlje životinje u suprotnosti sa članom 26. ovog Zakona,
- 15) krši član 28. ovog Zakona,
- 16) krši član 31. ovog Zakona,
- 17) krši član 32. ovog Zakona,
- 18) vrši eksperimente nad životinjama u suprotnosti sa članom 34. i 35. ovog Zakona,
- 19) ne ispunjava uslove iz člana 36. ovog Zakona,
- 20) ometa u radu veterinarske inspektore koje vrše inspekcijski nadzor u skladu sa stavom 1., 2., 3. i 4. člana 43. ovog Zakona.

Za prekršaje iz prvog stava ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 200,00 do 20.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnom licu.

XV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Podzakonski akti povezani s ovim Zakonom donijeće se u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 39.

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu u roku od osam dana od objavljivanja u «Službenom glasniku BiH».

PS BiH br: _____

Datum: _____ 200

Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavnički dom
Parlamentarne skupštine BiH
dr. Nikola Špirić

Predsjedavajući
Dom Naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk

Prilog 2:

Pravilnik o zaštiti i dobrobiti pasa

§ 1 Predmet

- (1) Ovim pravilnikom reguliše se čuvanje i uzgajanje pasa (*Canis lupus f. familiaris*). .
- (2) Ovaj pravilnik ne primjenjuje se na
 1. prevoz i
 2. veterinarsko liječenje.

§ 2 Opšti uslovi za čuvanje pasa

- (1) Svakom psu koji se čuva u kućici ili na uzici treba osigurati adekvatno kretanje na otvorenom i društveni kontakt sa njegovim čuvarem.
- (2) Ako se u objektu drži više od jednog psa, životinje trebaju živjeti u grupi. Neprilagođeni psi smiju doći u kontakt samo pod nadzorom.
- (3) Štenad trebaju ostati s majkom najmanje do uzrasta od osam sedmica.

§ 3 Uslovi za profesionalni uzgoj

- (1) Za profesionalni uzgoj, uzgajivač treba osigurati da se za njegove pse staraju kvalifikovane osobe, i to najmanje jedna osoba za 10 pasa za uzgoj i njihove štenadi.

§ 4 Uslovi za čuvanje pasa na otvorenom

- (1) Ako se psi čuvaju na otvorenom, čuvar treba osigurati:
 1. toplotno izolovanu kućicu koja pruža zaklon i može se zagrijati tjelesnom toplinom psa, i
 2. mjesto gdje pas može leći izvan kućice, koje štiti od nepovoljnih vremenskih prilika.

§ 5 Uslovi za čuvanje u boksovima

- (1)
 1. Boks mora imati površinu od najmanje 6 m² na raspolaganju psu, dok svaka strana mora imati najmanje 2 m.
 2. Ako se u boksu drži više pasa, svaki drugi pas pored toga mora imati najmanje 3m².
- (2)
 1. Stranice boksa moraju biti napravljene od materijala koji su neškodljivi za zdravlje, nesavladivi i ne uzrokuju povrede.
 2. Pod mora biti čvrste građe, ne smije izazivati povrede i bol, i treba biti jednostavan za čišćenje i sušenje.
 3. Pregradni zidovi trebaju biti postavljeni na način da isključuju međusobno ujedanje pasa.
 4. Najmanje jedna strana boksa treba pružati slobodan pogled.
 5. Ukoliko se boks nalazi unutar zgrade, psu treba osigurati slobodan pogled prema vani.
- (3) Ukoliko se u boksovima čuva više pasa, boksovi se trebaju postaviti tako da se psi mogu međusobno vidjeti.
- (4) Nije dopušteno pse u boksovima držati na lancu.

§ 6 Uslovi za čuvanje pasa na lancu

- (1) Pse je dopušteno držati na lancu samo ako su uslovi iz stava 2. do 5. ispunjeni.
- (2) Lanac
 1. treba biti opremljen na način da može slobodno klizati najmanje 6m
 2. treba biti takvih dimenzija koje omogućavaju kretanje u stranu najmanje 5m
 3. mora biti postavljen na način da pas može ući u svoju kućicu, leći u njoj i okretati se u njoj neometano.
- (3)
 1. U području predviđenom za kretanje psa ne smiju se nalaziti predmetni koji ograničavaju kretanje ili izazivaju povrede.
 2. Pod mora biti čvrste građe, ne smije izazivati povrede i bol, i treba biti jednostavan za čišćenje i sušenje.
- (4) Ogrlice i orme koje se koriste ne smiju sputavati i izazivati povrede.
- (5) Lance je dopušteno koristiti samo ukoliko se postave sa okretnim kolutom, ako su male težine i ako ne izazivaju povrede.
- (6) Zabranjeno je vezati lancem
 1. pse uzrasta do dvanaest mjeseci
 2. kuju tokom zadnje trećine gravidnosti
 3. kuju tokom laktacije
 4. bolesnog psa ukoliko vezanje uzrokuje bol, patnju ili povredu

§ 7 Ishrana i njega

- (1) Čuvar treba osigurati da u pas svom svakodnevnom prostoru ima pristup vodi u adekvatnom obimu i količini u bilo koje vrijeme. Čuvar treba psu osigurati hranu adekvatne količine i kvaliteta.
- (2) Čuvar treba
 1. gajiti životinju i pružati joj zdravstvenu zaštitu,
 2. svakodnevno kontrolisati smještaj životinje i odmah otkloniti nedostatke,
 3. osigurati dotok svježeg zraka i adekvatnu temperaturu ukoliko se pas ostavi u vozilu,
 4. prostor koji pas svakodnevno koristi držati čistim i slobodnim od štetočina. Izmet se treba svakodnevno uklanjati.

§ 8 Prekršaji pravnih i fizičkih lica

Novčanom kaznom u iznosukazniće se ako počini sljedeće prekršaje:

1. odvaja kućića od majke u suprotnosti sa članom 2., stav 3.,
2. u suprotnosti sa članom 3., stav 1., ne osigura da jedna osoba čuva maksimalno 10 pasa za uzgoj i njihovu štenad
3. u suprotnosti sa članom 4., stav 1., tačka 1. i 2., ne osigura da pas ima kućicu ili mjesto za ležanje,
4. čuva psa u suprotnosti sa članom 5., stav 1.-4., članom 6., stav 1.-6. i članom 7., stav 1.-2.
5. u suprotnosti sa članom 7., stav 2., ne uklanja nedostatke na vrijeme.

Član 9. Prelazne odredbe

Član 10. Stupanje na snagu